:32

DISPUTATIO MEDICA,
CONTINENS
Poſitiones aliquot Illuſtres.

QUAS,

Favente Deo Ter Opt: Max.

SUB PRÆSIDIO

D. JOANNIS van HORNE. Med. Doct.
& in Illuſtr. ac Præpot. DD. Hollandiæ Weſt-Friſiæque Ord. Academia, quæ eſt Lugd. Batav. Anatom. & Chirurgiæ Profeſſ. Ordinarii.

Publicè propugnabit.

HENRICUS à VELSEN, Heuſd. Batav. Brabant.

Ad diem Maii, hora locoque ſolitis.

LUGDUNI-BATAVORUM
Ex Typographiâ SEVERINI MATTHIÆ,

CIↄ Iↄ C LIX.

Venerando Parenti,

D. GERARDO à VELSEN,
Patri meo, Heuſdanæ Civitatis civi honeſtiſſimo, ad extremum uſque vitæ halitum amore filiali proſequendo.

Ampliſſimo Spectatiſſimoque Viro.

D. RIPPERDO à GROENENDYCK, J.U.D. & hujus urbis Ex-Conſuli prudentiſſimo, Cognato meo ſemper honorando.

U T   E T

Celeberrimo Doctiſſimoque Viro,

D. CORNELIO SCREVELIO, Med: Doct: ac Scholæ Lugd. Batav. Rectori, cognato meo perpetim honorando.

N E C   N O N

Clariſſimo Eruditiſſimoque,

D. JOANNI van HORNE, Med: Doct: & in Illuſtri Academia Lugd. Bat. Anatomiæ ac Chirurgiæ Profeſſori Celeberrimo, Præceptori meo & præſid. plurimum Colendo.

Denique

Spectatiſſimo Doctiſſimoque Viro.

D. JACOBO FERRERIS, Med: Doct: expertiſſimo.

exp.

Diſputationem hanc Medicam,
D. D. Conſecro.
HENRICUS à VELSE.

POSITIONES MEDICÆ ILLUSTRES.

Positio I.

MEdicina eſt ars humanæ ſanitatis effe-ctrix.

II.

Efficere, hîc tam eſt conſervare, quam reſtituere.

III.

Quod apud Dogmaticos non fit citra rationem & experientiam.

IV.

Injurii itaque ſunt in artem nobiliſſimam, qui merè conjecturalem eam faciunt.

V.

Cum in omni arte conſiderari debeant Subjectũ, Finis, & Media, quidni habebunt eadem principia locum ſuum n Medicina?

VI.

Quandoquidem ex illis non tantum profluunt partes juſdem, ſed & nexus atque ordo cernitur, quo tractari debent ſingulę in Syſtemate Methodico.

VII.

Subjectum eſt corpus humanum, quatenus eſt aptum d ſanandum.

VIII.

Media ſunt Inſtrumenta, quibus utitur Medicus.

IX.

Finis verò ſanitas eſt, ſeu corporis συμμετρία, cujus effe-ctus eſt Integritas functionum.

X.

Ex fine deducuntur duæ primæ ac ſupremæ Medicinæ partes, ὑγιεινὴ videlicet & θεραπευτική: quarum illa conſervat hominem ὀρθοστάδιον, hæc facit illum iterum talem.

X I.

ὀρθοστάδιος ille dicitur, qui eouſque valet, ut ſtans & ambulans prę-eſſe adhuc rebus ſuis poſſit, à quo differt κλινικὸς qui lecto affixus eſt.

X I I.

Nec tamen in ſe conſideratus finis duplex eſt, ſed facimus talem, reſpectu diſcriminis quod eſt inter ſanum & ægrum, interque officia Medici circa eoſdem.

X I I I.

Si finem hunc aſſequi voluerit Medicus, neceſſe eſt inſtructus ſit ſufficientibus & adæquatis inſtrumentis, ſine quibus nullus artifex quicquam moliri poteſt: Ea verò in Medicina ſunt triplicia, Diæta, Pharmacia & Chirurgia.

X I V.

Diæteticum Inſtrumentum conſiſtit non tantum in cibo & potu, ſed & in reliquis ſex rebus non naturalibus; quæ ſic dicuntur, quia ſi benè quis illis utatur, Naturam conſervant; ſin minus, eandem deſtruunt, adeoque cauſæ fiunt morbificæ.

X V.

Inſtrumenta Pharmaceutica ſunt ea omnia, quæ medicamentorum nomine veniunt: & petuntur vel ex plantis, vel animalibus, vel mineralibus; & nonnunquã ſimplicia, nonnunquam præparata, varieque commixta & compoſita ducuntur in uſum.

X V I.

Inſtrumenta Chirurgica ſunt Operæ manuum, per quas

intel-

intelligo tum operationes, cujuſmodi ſunt deligatio, inciſio, perforatio, fomentatio, emplaſtratio, cauterizatio &c. tum effecta operando producta, ex. gr. phlebotomia, fonticulus, ſetaceum, paracentheſis &c.

XV II.

Sed oportet quoque, ut Medicus habeat penitus perſpectum corpus humanum, quod non, ut aliarum artium ſubjecta, purè putè paſſivum eſt, ſed Medico cooperatur in facienda ſanitate. quod eleganter Hippocrates l. 6. Epidem: ſ. v. §. 1. innuit, cum φύσιες νούσων ἰητροὶ ſcribit. Hæc verò ſubjecti conſideratio, occupatur vel circa eorum contemplationem quæ ad corporis conſtitutionem pertinent (ut ſunt partes generaliter ſic dictæ, & triplici Hippocratica diviſione expreſſæ) vel quatenus illud modo ſanum modo ægrum eſt; quod per ſigna debet nobis innoteſcere : & hinc eſt quod prædictis accedat φυσιολογικὴ, παθολογικὴ καὶ σημειωτικὴ.

XV II I.

Conſtat corpus Humannum (animæ enim conſideratio Medica non eſt, quia medicus, ut medicus, animam ignorare poteſt) ex partibus Continentibus, Contentis & impetũ facientibus, & in illis tribus conſiſtit fundamentũ ſanitatis & morbi.

XI X.

Partes Continentes, ſeu ſolidæ & ſtabiles, ſunt, quæ non egent alienis terminis ad conſiſtendum in certa quantitate.

XX.

Tales autem ſunt tum ſimilares, tum diſſimilares.

XXI.

Similares partes optimè definiuntur, quibus priores aliæ per ſe exiſtentes in corpore non reperiuntur, & ex

 quibus

quibus conjunctis oriuntur diſſimilares.

XXII.

Similares ſunt vel tales ad ſenſum, e. g. integumenta corporis communia, pili, ungues, oſſa, cartilagines; vel revera & exactè tales, fibra videlicet & caro: nam ut fibræ ubique reperiuntur, ita etiam caro propria cuilibet parti. Et hæc ſunt vera Elementa corporis noſtri, quatenus ex iis, ceu minimis particulis, corpus noſtrum conſtituitur, & in has ultimò ab arte reſolvitur.

XXIII.

Diſſimilares partes κατ᾽ ἐξοχὴν & eximio quodã modo Organa ſeu Inſtrumẽta vocantur, quia conſtituuntur ex diverſis organicis ad unã functionem perfectã conſpirantibus.

XXV.

Variæ circumferuntur ſolidarum partium Diviſiones: nos contenti erimus (rejecta diſtributione in ſpermaticas & ſanguineas, cum omnes ex ſolo gignantur ſanguine) diſtinctione in Principes & Miniſtras: Illarum, quamvis plures ſtatuantur, abſolutè tamen Princeps pars Cor eſt.

XXV.

Contentæ partes ordinariè cenſentur Humores, qui cum natura ſua ſint fluxiles, debent contineri aliquo vaſe, ſinu, aliove conceptaculo.

XXVI.

Humoris nomen propriè competit maſſæ ſanguineæ, in arteriis naturaliter contentæ: ita enim vocamus miſcellam illam humorum, in qua tamen meritò excellit ſanguis, ſpecialiter ſic dictus, optima videlicet pars ejuſdem, omnibus numeris abſoluta, vereque & ſola alimentaria.

XXVII.

Quia vero ſanguis fit ex chymo, & hic è chylo originem ſuam habet, hinc fit, ut cum *Cl. Hoffmanno Inſt. l. 2. c.* 118.

c. 118. tolerare poſſimus, reductivè poni has ſubſtantias in claſſe Humorum vel contentorum corporis.

XXVIII.

Sanguinis corpulentia duabus partibus conſtat, una fibroſa & alba, altera liquida & rubicunda: ſed pretereа adeſt ei, & imprimitur ſpiritus, qui vitalis merito vocatur, quia & vitam habet, & vitam aliis communicat.

XXIX.

Spiritus nomine intelligo corpus inviſibile & impalpabile, quod ſanguini in Corde communicatur; verbo, flammula quædam accenſa & inhærens ſanguini, ceu vehiculo & fomiti, quod patet ex iis, phænomenis in quibus videmus convenire cum cujuſcunque flammæ conſervatione & interitu.

XXX.

Vitalis in Cerebro fit animalis, ſenſum enim præſtat, quo animal à non animali diſtinguitur. Evadit autem talis per contemperationem eam quam in cerebro accipit, cum alioquin ſine hac edendis ſenſibus eſſet ineptus, utpote calidior mobiliorque, & impurior ob admixta excrementa. ſenſus enim poſcit ſanguinem tenuiſſimum & puriſſimum, ſpiritumque ſtabiliorem.

XXXI.

Rectè itaque Philoſophus l. 2. de partibus anim. c. 7. in iis animalibus, in quibus cerebrum eſt, eſſe ob conſervationem totius Naturæ, ſtatuit.

E P I-

EPIMETRA.

1.

Mulier non eſt aberratio Naturæ.

2.

Eſt in generatione principium paſſivum:

3.

Quippe quæ materiam tribuat;

4.

Eaque ſanguis eſt, verum ſemen mulieris;

5.

Quamvis præterea habeat humorem quendam ſemini maſculo no valdè abſimilem, ſed virtute nullo modo eidem æquiparandum.

6.

Lactis materia ſanguis eſt, non Chylus.

7.

Fœtus in utero non tantum per umbilicum, ſed & per os nutritur,

8.

Idque ſubſtantia quadam lacti non admodum diſſimili.

FINIS.